

Міністерство освіти і науки України

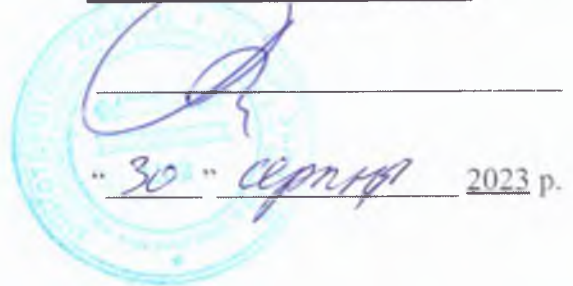
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
іноземних мов

Світлана ВІРОТЧЕНКО

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи теорії релагування

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
освітня програма	<u>Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови)</u>
спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>іноземних мов</u>

2023 / 2024 навч. рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ребрій Олександр Володимирович, д.ф.н., професор, завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Гарант освітньої програми Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

Олександр РЕБРІЙ

Гарант освітньої програми Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

Лілія БЕЗУГЛА

Гарант освітньої програми Французька мова та література
і переклад та англійська мова

Ірина РУДНЄВА

Гарант освітньої програми
Переклад (китайська та англійська мови)

Світлана ВІРОТЧЕНКО

Гарант освітньої програми
Переклад (іспанська та англійська мови)

Ігор ОРЖИЦЬКИЙ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи теорії редагування» складена відповідно до освітніх програм підготовки:

Денна і заочна форма навчання

Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (іспанська та англійська мови)

Другий (магістерський) рівень.

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: поглиблення теоретичної бази підготовки майбутнього фахівця у галузі перекладу та перекладознавства; підготовка до самостійної роботи в якості редактора текстів перекладів українською та іноземними мовами; навчання процедури оптимізації та оцінювання якості тексту перекладу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

– *формування наступних загальних компетентностей:*

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- Здатність бути критичним і самокритичним;
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність до усвідомлення та розв'язання локальних та глобальних проблем в українському та міжнародному контексті;
- Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, в тому числі на засадах різноманітності та мультикультурності;
- Здатність проведення досліджень на належному рівні;
- Здатність генерувати та втілювати на практиці або в дослідницькій діяльності нові ідеї (креативність).

– *формування наступних фахових компетентностей:*

- Здатність вільно орієнтуватися в сучасних напрямках і школах мовознавства, літературознавства і перекладознавства;
- Здатність до критичного осмислення історичних надбань, новітніх досягнень та перспектив розвитку філологічної науки;
- Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій;
- Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства та перекладознавства;

- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- Усвідомлення сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

1.3. Кількість кредитів:

Денна форма навчання: 5,0

Заочна форма навчання: 5,0

1.4. Загальна кількість годин:

Денна форма навчання: 150

Заочна форма навчання: 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Дисципліна за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
26 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
114 год.	138 год.
Індивідуальні завдання	
–	–

1.6. Програмні результати навчання:

- Оцінювати власну навчальну, наукову та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;
- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості освіти та/або дослідження в конкретній філологічній галузі;
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, перекладознавстві і літературознавстві.
- Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства, мовознавства та перекладознавства;
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;

- Планувати здійснювати і презентувати дослідження в галузі філології на належному рівні;

Використовувати іноземну мову для організації ефективної мовної, міжмовної та міжкультурної комунікації на особистому та професійному рівнях.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів з англійської мови на українську.

Тема 1. Загальні проблеми редагування. Визначення редагування. Типи редагування. Класифікація видів редагування. Редагування перекладу рідною мовою та редагування іншомовного перекладу. Редагування редактором та перекладачем. Сміслова та мовна складові процесу редагування.

Тема 2. Історія редагування. Визначення головних етапів в історії редагування як практичної та наукової діяльності. Історична типологія видів редагування.

Тема 3. Особливості редагування перекладів. Одиниця перекладу. проблема оцінки якості перекладу. Мовна інтерференція як проблема редагування перекладів. Лексична та граматична інтерференція. Етапи редагування перекладів. Редакційний етап роботи перекладацького бюро. **Нормативний аспект редагування перекладів.** Поняття мовної норми. Поняття перекладацької норми. Прескриптивна та дескриптивна складові лінгвістичної теорії перекладу. Жанрово-стилістичні, граматичні, лексичні, прагматичні норми перекладу. Співвідношення понять «норма», «еквівалентність» та «адекватність» перекладу. Редагування як засіб нормативного оформлення тексту. Проблема оцінки якості перекладу.

Тема 4. Жанрово-стилістичний та лексичний аспекти редагування перекладів. Визначення жанрово-стилістичної специфіки тексту перекладу. Редагування на рівні жанрово-стилістичних параметрів тексту. Редагування стереотипних та нестереотипних за будовою текстів. Редагування відповідно до типу викладу. Редагування з урахуванням різних типів лексичних одиниць: терміни, розмовні елементи, фразеологія, реалії, синонімічні лексичні засоби, багатозначні слова. Проблема російськомовної інтерференції при редагуванні українських перекладів.

Тема 5. Граматичний аспект редагування перекладів. Редагування на рівні морфологічного та синтаксичного оформлення тексту перекладу. Проблема дослівного перекладу. Проблема збереження жанрово-стильової специфіки (індивідуально-авторської манери викладу) на граматичному рівні. Проблема російськомовної інтерференції при редагуванні українських перекладів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					усього	заочна форма				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Лексико-граматичні та жанрово-стилістичні особливості редагування перекладів з англійської мови на українську												
Тема 1. Загальні проблеми редагування.	30	6	2			22	30	2				28
Тема 2. Історія редагування.	30	5	2			23	30	2				28
Тема 3.	30	5	2			23	30	2				28

Особливості редагування перекладів.													
Тема 4. Жанрово-стилістичний та лексичний аспекти редагування перекладів.	4.	30	5	2			23	30	1	2			27
Тема 5. Граматичний аспект редагування перекладів.	5.	30	5	2			23	30	1	2			27
Разом розділом 1	за	150	26	10			114	150	8	4			138
Усього годин		150	26	10			114	150	8	4			138

4. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Загальні проблеми редагування	6	2
2.	Історія редагування	5	2
3.	Особливості редагування перекладів	5	2
4.	Жанрово-стилістичний та лексичний аспекти редагування перекладів	5	1
5.	Граматичний аспект редагування перекладів	5	1
	Разом	26	8

5. Практичні заняття

з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальні проблеми редагування.	2	
2	Історія редагування.	2	
3	Особливості редагування перекладів.	2	
4	Жанрово-стилістичний та лексичний аспекти редагування перекладів.	2	2
5	Граматичний аспект редагування перекладів.	2	2
	Усього годин	10	4

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
	Підготовка до лекцій, робота з конспектом та теоретичною літературою	19	23
	Вивчити основні принципи здійснення редагування	19	23

	перекладів		
	Ознайомитися з основними методами пошуку помилок у текстах різних типів та жанрів	19	23
	Вивчити особливості здійснення редагування в залежності від жанрово-стилістичної специфіки тексту перекладу	19	23
	Переклад наукового тексту	19	23
	Редагування тексту, перекладеного іншим здобувачем вищої освіти	19	23
	Разом:	114	138

7. Індивідуальні завдання

Не передбачено

8. Методи навчання

I. Ініціальні (викладач – студент):

1. Словесно-аудіальні (лекція, розповідь, бесіда), у тому числі – інтерактивні (опитування, дискусія, обговорювання, оцінювання)
2. Наочно-візуальні (демонстрація схем, діаграм, таблиць, прикладів мовних структур, тощо), у тому числі – мультимедійні (мультимедійні презентації лекцій).

II. Респонсивні (студент – викладач):

1. Теоретичні: робота з першоджерелами, підручниками, інтернет-матеріалами, пошук необхідної інформації.
2. Практичні: виконання практичних підсумкових завдань за матеріалами лекцій.

9. Методи контролю

- опитування
- спостереження
- співбесіда
- тестування
- залік

10. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1									
1	2	3	4	5	Не передбачено	Не передбачено	60	40	100
2	2	2	2	2					

Критерії оцінювання:

Денна форма навчання

Оцінювання складається з двох компонентів: (1) робота в семестрі (60 балів); (2) залік (40 балів)

(1). Робота в семестрі. Студент отримує бали за практичну письмову роботу з редагування перекладу (60 б).

Критерії оцінювання та бали за практичну письмову роботу з редагування перекладу:

54 – 60 б: 90 % – 100% контрольних помилок

48 – 53 б: 80% – 89% контрольних помилок
 42 – 47 б: 70% – 79% контрольних помилок
 36 – 41 б: 60% – 69% контрольних помилок
 30 – 35 б: 50% – 59 % контрольних помилок
 0 – 29 б: менше 50% контрольних помилок

(2). Залік: Формалізований тест (60 балів).

Критерії оцінювання та бали:

Кількість правильних відповідей										0
Бали					0	2	4	6	8	0
Кількість правильних відповідей	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Бали	2	4	6	8	0	2	4	6	8	0

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендована література

Основна література

1. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / уклад. О. В. Ребрій. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 88 с.
2. Венгрєнівська М. А. Нариси з теорії та практики редагування перекладних текстів і порівняльної стилістики (французька та українська мови) : навч. посіб. Київ : Київський університет, 2008. 560 с.
3. Губарець В. В. Редактор і переклад. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012 176 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2002. 275 с.
5. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.
6. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2000. 448 с.
7. Непійвода Н. Ф. Сам собі редактор. Порадник з Української мови. Київ : Українська книга, 1998. 240 с.
8. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів : Афіша, 2006. 416 с.

Допоміжна література

1. Іваницька М. Л. Роль літературного редактора в контексті українсько-німецького перекладу. *Studia philologica*. Київ, 2014. Вип. 3. С. 104–108
2. Ковальчук І. В. Художній переклад як об'єкт редагування. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2011. Т. 42. С. 167–173.
3. Косинська Ю. В. Редагування перекладів публіцистичних творів у практиці видання двомовної газети: деякі спостереження та узагальнення *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2014. Т. 54. С. 276–281.
4. Косинська Ю. В. Редагування перекладної літератури: історіографія наукової думки. *Поліграфія і видавнича справа*. Львів, 2014. №1–2. С. 46–55.
5. Косинська Ю. В. Термінологічне підґрунтя дослідження роботи редактора над перекладом. *Держава та регіони. Соціальні комунікації*. Запоріжжя, 2013. №1. С. 140–145

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

EBSCO Publishing – багатопрофільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>